

3R D'ESO · TFC · UNITAT 4

Consumir amb cap

Consum responsable, publicitat i impulsos, obsolescència, drets de les persones consumidores i finances ètiques

4

PER COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

Explicar què vol dir consumir amb cap i calcular el cost per ús d'una compra.

Reconèixer com els anuncis, les xarxes i els biaixos t'empenyen a comprar, i frenar una compra per impuls.

Distingir obsolescència programada, obsolescència percebuda i malbaratament, i valorar què costa usar i llençar.

Aplicar els teus drets de consumidor: garantia, desistiment, full de reclamació i factura de la llum.

Explicar què és la banca ètica i proposar una solució col·lectiva a un problema del teu entorn.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

És febrer a **3r B** de l'Institut Ribera Nord de Valldelana. Per a la campanya «Compra amb cap», la Inés Varela demana a cada equip una guia que ajudi els companys a no comprar per impuls. La Salma proposa començar per un cas real, i el Dani, sense pensar-hi, ofereix el seu mòbil. Hi apareixen quatre subscripcions, una de les quals es va renovar després d'una prova gratuïta. L'Hugo vol saber quan una oferta és oferta de debò, la Martina dubta d'una etiqueta «ecològica» i l'Iker pregunta qui vigila el que diuen els anuncis. La Inés no respon: demana que facin els números.

❓ **Pensa en l'última cosa que vas comprar i que no necessitaves. Què et va empènyer a comprar-la?**

❓ **Un anunci diu «Només avui, en queden 3». Per què creus que ho diu?**

❓ **Quant creus que costa en un any una subscripció de 5 € al mes? Fes el càlcul abans de llegir la unitat.**

MAPA DE LA UNIDAD

Lo que vamos a ver

- **4.1** Què és consumir amb cap
- **4.2** Anuncis, xarxes i impulsos
- **4.3** Usar i llençar?
- **4.4** Drets de qui consumeix
- **4.5** Finances ètiques i iniciatives a les Illes

Quatre mirades abans de comprar

Què costa

El preu i el cost per ús.

Les persones

Qui ho ha fet i en quines condicions.

La societat

Quins residus i quin efecte genera.

El medi ambient

Energia, aigua i materials.

CLAVE

Consumir amb cap no vol dir no consumir: vol dir **decidir amb informació**.

El cost per ús

OBJECTE	PREU	USOS	COST PER ÚS
Sabatilles	70 €	140	0,50 €
Sabatilles	30 €	40	0,75 €
Motxilla	45 €	300	0,15 €
Motxilla	18 €	60	0,30 €

CLAVE

Moltes vegades el que és barat **acaba sent car**.

Tres biaixos que t'empenyen

⚓ Ancoratge

Ens fixem en el primer número: «de 80 € a 56 €».

😰 Por de quedar-te fora

Una oferta limitada sembla més valuosa.

⏰ Escassetat percebuda

«Només en queden 3» fa que valgui més.

CLAVE

Si coincideixen **pressa, emoció i que no estava al pla**, fes una pausa.

Quatre subscripcions

SUBSCRIPCIÓ	AL MES	A L'ANY
Música	4,99 €	59,88 €
Jocs	3,99 €	47,88 €
Núvol	0,99 €	11,88 €
Vídeo	7,99 €	95,88 €
Total	17,96 €	215,52 €

CLAVE

Són el **44,9 %** d'una paga de 40 €: pagaments que es renoven sols.

Obsolescència programada o percebuda

Programada

- Una estratègia deliberada per limitar la vida útil.
- Tècnica: dissenyada per fallar o difícil de reparar.
- Funcional: el programari deixa d'actualitzar-se.

VS

Percebuda

- L'objecte encara funciona.
- La moda o els anuncis et fan sentir que ja és vell.
- No sempre és programada.

CLAVE

Un mòbil de 280 € que dura 4 anys costa **70 € l'any**; reparat amb una bateria de 45 € i 2 anys més, 54,17 €.

Com reclamar

1. **Venedor**
   Reclama per escrit, amb el tiquet o la factura.
2. **Full de reclamació**
   Tota empresa de les Illes Balears n'ha de tenir.
3. **OMIC o Consum**
   Informen, orienten i reben reclamacions.
4. **Arbitratge**
   La Junta Arbitral de Consum, si l'empresa hi està adherida o ho accepta.

CLAVE

La **garantia legal** és de tres anys; el **desistiment** a distància, de 14 dies naturals.

La factura de la llum

CONCEPTE	IMPORT
Terme de potència	11,04 €
Terme d'energia	28,80 €
Impost sobre l'electricitat	2,04 €
Lloguer de l'equip	0,90 €
IVA (21 %)	8,98 €
Total a pagar	51,76 €

CLAVE

L'energia, que depèn del que fas, és el **55,6 %** del total.

🙋 PREGUNTA PER A LA CLASSE

Un cartell diu «de 80 € a 56 €». El preu més baix dels 30 dies anteriors va ser de 58 €. Quina és la rebaixa real?

A 30,0 %

B 3,4 %

C 24,0 %

✔️ La rebaixa anunciada és (80 − 56) / 80 = 30,0 %, però respecte del preu més baix anterior és (58 − 56) / 58 = 3,4 %. El cartell utilitza l'ancoratge.

REPASO

Idees clau

- **Què és consumir amb cap.** Consum responsable: no és no consumir, beneficis i perjudicis individuals i socials, cost per ús.
- **Anuncis, xarxes i impulsos.** Proposta de valor i impuls induït, biaixos: ancoratge, por de quedar-se fora, subscripcions i renovació automàtica.
- **Usar i llençar.** Obsolescència programada i percebuda, consum conscient contra malbaratament.
- **Drets de qui consumeix.** Garantia, desistiment i full de reclamació, omic, consum del govern i arbitratge, llegir una factura de la llum.
- **Finances ètiques i iniciatives.** Banca ètica, solucions col·lectives.

PER ACABAR

Per pensar

1 Quina compra recent vas fer per impuls? Quina de les tres senyals d'alerta hi havia?

2 Quines subscripcions o pagaments que es renoven sols tens al teu voltant? Quant sumen en un any?

3 Quin problema de consum del teu institut es podria resoldre entre tots? Com sabries que ha funcionat?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has après.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratis a **josesande.com**